

۲۴۲۵۴۴۹

امامت و انسان کامل

از دیدگاه امام خمینی (س)

تبیان آثار موضوعی

دفتر چهل و دوم

خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. امامت و انسان کامل از دیدگاه امام خمینی (س) / تدوین فروغ السادات رحیم پور. - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۸۱. ۶۰۳ ص. - (تبیان: آثار موضوعی؛ دفتر چهل و دوم)
ISBN: 978 - 964 - 335 - 538 - 8

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۵۶۹ - ۶۰۳؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. - پیامها و سخنرانیها - نظریه درباره عرفا (انسان) - نظریه درباره امامت - نظریه درباره ولایت. ۲. انسان (عرفان). ۳. امامت. ۴. ولایت. الف. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، گروه معارف اسلامی. ب. رحیم پور، فروغ السادات، گردآورنده. ج. عنوان.

۹۵۵ / ۰۸۴۲

DSR ۱۵۷۴ / ۵ / الف ۷۸۷

م ۸۱ - ۱۲۹۹۷

کتابخانه ملی ایران

کد / م ۱۴۹۸

امامت و انسان کامل از دیدگاه امام خمینی (س) - تبیان آثار موضوعی (دفتر چهل و دوم)

تحقیق و نشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)

تدوین: فروغ السادات رحیم پور

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و نشر عروج

چاپ پنجم: ۱۳۸۳ / ۵۰۰ نسخه

قیمت: 101023000200002

امامت و انسان کامل

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست

مقدمه ..... الف

بخش اول: انسان کامل

- فصل اوّل: حقیقت خلقت و خلیفه الله ۳
- فصل دوّم: انسان کامل مظهر آسمان و صفات خداوند ۱۵
- فصل سوّم: انسان کامل در نظام تکوین ۳۱
- اوصاف وجودی انسان کامل ۳۱
- نسبت بین عین ثابت انسان کامل و سایر اعیان ۳۹
- انسان کامل بدأ و ختم وجود ۴۷
- فصل چهارم: برخی اوصاف وجودی انسان کامل ۵۷
- فصل پنجم: مصادیق انسان کامل ۶۷

بخش دوم: ولایت

- فصل اوّل: حقیقت و مفهوم ولایت ۷۳
- فصل دوّم: اتحاد ائمه (ع) با پیامبر (ص) ۸۹
- اتحاد در طینت و مقامات معنوی ۸۹
- اتحاد خلافت محمدی (ص) و ولایت علوی (ع) ۹۹
- فصل سوّم: ختم ولایت ۱۰۵

بخش سوّم: ولایت تکوینی

- فصل اوّل: جایگاه ائمه در هستی و مقامات معنوی ۱۱۱
فصل دوّم: تسلّط ائمه - علیهم السلام - بر عالم ۱۶۹
فصل سوّم: مقام علمی ائمه - علیهم السلام ۱۷۵
فصل چهارم: تفسیر سورة قدر و لیلۃ القدر به ائمه - علیهم السلام ۱۸۹

بخش چهارم: ولایت تشریحی

- فصل اوّل: خلافت ظاهری و جانشینی پیامبر (ص) ۱۹۹
فصل دوّم: ادلّه نقلی امامت ائمه (ع) ۲۳۱
امامت در حدیث ۲۳۱
امامت در قرآن ۲۴۸
آثاری پیرامون امامت ۲۵۵
فصل سوّم: اولوالامر ۲۶۹
فصل چهارم: ذکر نام ائمه (ع) در قرآن ۲۷۹
فصل پنجم: نگاهی اجمالی به خلافت علی (ع) ۲۸۷

بخش پنجم: مقام و شخصیت ائمه (ع)

- فصل اوّل: مقام و شخصیت امیرالمؤمنین (ع) ۳۰۳
فصل دوّم: مقام و شخصیت زهرا (س) ۳۳۷
فصل سوّم: مقام و شخصیت امام حسین (ع) ۳۴۵
فصل چهارم: مقام و شخصیت امام زمان (ع) ۳۵۱
اوصاف و خصوصیات امام عصر (عج) ۳۵۱
پیرامون ظهور حضرت حجت - علیه السلام ۳۵۸
دیدگاهها و شبهات، پیرامون انتظار فرج ۳۶۷

بخش ششم: تشیع، مکتب ائمه - علیهم السلام

بخش هفتم: شبهاتی پیرامون امامت

- فصل اوّل: رابطه قبولی اعمال با ولایت ۴۰۵
- فصل دوّم: شفاعت ائمه - علیهم السلام ۴۳۹
- عوامل و موانع ایجاد رابطه با شفا ۴۴۵
- فصل سوّم: نه شبهه ۴۵۱
- فصل چهارم: شرک پنداشتن برخی امور منتسب به ائمه (ع) ۴۷۳
- فصل پنجم: اختصاص ثوابهای بزرگ برای عزاداری امام حسین (ع) ۵۰۳

فهارس

- فهرست تفصیلی ۵۱۷
- فهرست آیات ۵۴۵
- فهرست روایات ۵۵۷
- فهرست مأخذ ۵۶۹
- فهرست منابع ۵۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«وَجعلنا منهم ائمة يهدون بامرنا لِمَا صبروا و كانوا باياتنا يوقنون»

سجده / ۲۴

مقدمه

بحث امامت و ولایت از دیرباز مورد توجه محققان و عالمان اسلامی بوده و آثاری گرانمایه در این باب فراهم آمده است. ولایت و امامت دارای ابعاد مختلف است که هر کس به فراخور خویش و علم و آگاهی و نیاز به آن دست یازیده و مطالبی را پیرامون آن به رشته تحریر یا تبیین آورده است.

امام خمینی - سلام الله علیه - که از عارفان بالله و متمسکان حقیقی ولایت اهل بیت - علیهم السلام - می باشند در آثار بیانی و بنانی خویش پیرامون این بحث به اجمال و در پاره ای موارد به تفصیل مطالبی را آورده اند که مهمترین آن رساله «مصباح الهدایة الی الخلافة و الولاية» است که در آن بحث ولایت با مشرب عرفانی نگارش شده است. و دیگر «کشف الاسرار» که پاسخ به شبهات و ترهات نویسنده اسرار هزار ساله است و در آن به دفاع از امامت و اعتقادات تشیع پرداخته اند. و غیر از این دو، در آثار دیگر ایشان نیز مطالب گوناگونی راجع به امامت و ولایت در ابعاد عرفانی و سیاسی و اجتماعی وجود دارد.

بررسی آثار ایشان در این موضوع بخوبی نشان می دهد که امام (س) در نهایت اعتقاد به مقامهای معنوی ائمه (ع) و اثبات ولایت کلیه الهیه و مظهریت تام و تمام حق تعالی برای آنها، از شؤون اجتماعی و سیاسی ائمه - علیهم السلام - غافل نماندند و جهاد و

شهادت و حکومت آنان نیز مورد توجه ایشان قرار گرفته است. نگاه عرفانی مانع نگاه اجتماعی و سیاسی نشده و همچنین نگاه اجتماعی موجب نگردیده است که امامان را از مقام و شأن والای الهی پایین آورند. ائمه - علیهم السلام - را در همه جا اعم از زندگی فردی و اجتماعی و سیاسی و تربیت نفس و سیر و سلوک الگو و اسوه دانسته‌اند. مجموعه‌ای که در اختیار دارید، تلاشی است در جهت گردآوری تمامی آثار ایشان در مبحث «امامت و انسان کامل»، تا برای خوانندگان و جویندگان این موضوع مفید فایده باشد.

ویژگیهای این مجموعه:

۱. این مجموعه در گروه معارف اسلامی حوزه معاونت پژوهشی مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) استخراج گردیده و در هفت بخش و بیست و شش فصل تنظیم گردیده است.
۲. برخی مطالب که در تبیانهای دیگر نیز گرد آمده است به دلیل ضرورت و ایجاد پیوستگی بین مطالب - در حد ضرورت - در این مجموعه تکرار شده است، و طالبان اطلاعات بیشتر و کاملتر باید به تبیانهای خاص هر موضوع رجوع نمایند.
۳. متن تمامی مطالب از حضرت امام (س) می‌باشد، ولی مقدمه، پاورقیها و فهرستها و ترجمه‌های متنهای عربی از تهیه کنندگان می‌باشد.
۴. ترتیب بابها و فصلها و عناوین آنها با توجه به پیوستگی لازم بین مباحث امامت و مطالب موجود در آثار حضرت امام (س)، فراهم گشته است.
۵. در گردآوری و تنظیم این مجموعه سعی بر استقرای تمام مطالب یک عنوان از جمیع آثار حضرت امام (س) بوده است، اما آنچه ارائه شده، جامع و نتیجه نظر ایشان در هر مورد است به نحوی که در بردارنده تمامی نکات اصلی دیدگاههای ایشان باشد. به این جهت ممکن است خواننده و محقق دیگری، در آثار امام به مطالبی با همین محتوا برخورد نماید که برای جلوگیری از تکرار در مجموعه ذکر نشده است.

مقدمه / ج

۶. در برخی فصلها، به طور صریح پاره‌ای از اشکالها و شبهه‌ها و سؤاها درباره امامت آمده، و پاسخ آنها بیان گردیده است؛ اما پاسخ برخی از مطالب در لابه‌لای مباحث حضرت امام (س) آورده شده، بدون اینکه به خود پرسش اشاره شده باشد، از آنجا که بنای مجموعه‌های «تبیان» بر ارائه خالص مطالب حضرت امام (س) است، چیزی بر متن اصلی افزوده نشده، و در اینگونه موارد با اشاره‌ای کوتاه در عنوان یا - در صورت لزوم - توضیح در پاورقی، برخی مطالب روشنتر شده است. لکن درک کامل مقصود به عهده خوانندگان گرامی، و شرح و تفسیر بیشتر مطلب، به عهده صاحب‌نظران و اسلام‌شناسان نهاده شده است.

۷. برخی مباحث مشترک بین نبوت و امامت مانند بحث «عصمت»، «معجزه»، چون در تبیان نبوت به تفصیل آمده در این مجموعه تکرار نشده است.

۸. در پایان کتاب برای بهره‌برداری بهتر و افزونتر، افزون بر فهرست تفصیلی و اجمالی مطالب، فهرست آیات قرآن و روایات معصومین - علیهم‌السلام - و منابع و مأخذ متن و تعلیقات ذکر شده است.

در پایان لازم می‌دانیم از همه خواهران و برادرانی که در مراحل استخراج و تنظیم فهرستها و... ما را یاری کرده‌اند و به ویژه از خانم فروغ‌السادات رحیم‌پور که تدوین و تنظیم مجموعه و نگارش پاورقیها را به عهده داشته‌اند و در استخراج مطالب و تنظیم فهرستها نیز سهم بسزایی داشته‌اند، صمیمانه تشکر نماییم و همچنین سپاس خود را از همکاران دفتر نظارت و ارزشیابی، انتشارات و چاپ اعلام نماییم.

معاونت پژوهشی

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)